

Izdaja »Zasavski tehnik« v Trbovljah. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tehnik«, Trbovlje 1 Trg revolucije 28. — Telefon 80-191. — Račun pri Komunalni banki (broj 400-714-1-148). — List izhaja vsak petek. — Letna naročnina 480 din. polletna 240 din. četrtletna 120 din, mesečna 40 din. Cena izvoda iz kolportirne št. — Tiska tiskarna Česopskega podjetja »Slov. poročevalci« v Ljubljani. — Rokopisni listi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek. se ne vračajo.

# LEDNIKER

Štev. 16 TRBOVLJE, 17. aprila 1959. Cena 10 din. Leto XLII

# ČEBINSKA SILHUETA

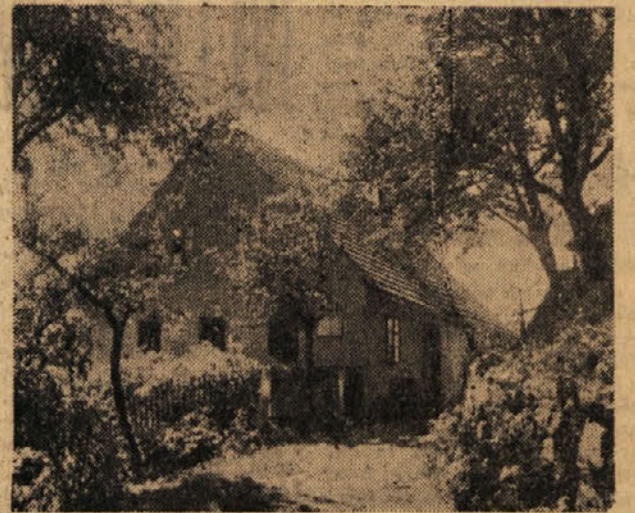
Ko je nestrpnost dosegla že višek, se je okoli enajstih ponoči pokazal na pragu Franc Farčnik-Kristus in ljubljanska skupina s tovarišem Kardeljem. »Delu čast in oblast!« je zardonel enoglasen pozdrav zbranih komunistov. Ta hip so se razgubile vse zle slutnje, ki so se podile po njihovih mislih tiste zadnje ure, ko Ljubljančanov ni in ni hotelo biti. Naporna pot je naposled srečno za njimi. Kongres bo lahko začel z delom.

Posedli so okoli velike javorjeve mize. Iz oči v oči sta si zrla tovariša Kardelj in Marinko, drugi so posedli ob njiju na obeh straneh mize, na kateri so našli prostor za zapekoma in na peč. V tišino kmečke izbe so udarile besede tovariša Kardelja.

Zdaj že ostareli gospodar Tone Barlič na Čebinah 4 se je na klopi za pečo nemirno presedel. — Tako se je začel ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije, ki je v tej izbi v noči od 17. na 18. april začrtal jasno pot vsemu slovenskemu narodu. — Po vojni se je tudi življenje v zakonitih revirskih hribih temeljito spremenilo. Do Čebina je zgrajena nova vozna cesta in potegnjena električna, Barlič pa je lani kongresno hišo dvignil še za eno nadstropje. Samo konferenčni prostori, v katerih se tega aprilskega popoldneva pogovarjamo, so ostali takšni, kakršni so bili zgodovinsko noč pred 22. leti.

Javorova miza, klopi okoli nje, kmečka peč, na eni izmed sten ogledalo, na drugi pa Barličeva vojaška fotografija; tem se je v zadnjih letih pridružila še fotografska barvna kopija Kosovega »Ustanovnega kongresa« in manifest KPS.

Barličeve oči so še enkrat premerile ves prostor, kot da bi



hotelo znova oživiti takratno podobo. — Zbralo se jih je okoli 20. Nisem vedel, kaj pomeni ta sestanek, že skraka pa sem ugotovil, da je zelo pomemben, obuja spomine in hip nato je že pri prejšnjih sestankih.

Na Barličevini so bili sestanki že mnogokrat prej. Po devetindvajsetem letu je postalo revirskih revolucionarjev v dolini prevročje, pa so ob nedeljah ali ob delavskih rajah odšli na strme skrite steze proti Čebinam; na pomlad, da bi dobili prekleto za vrt, na jesen pa, da »bi preskrbeli sadje ali zaradi kostruna. Bili so tudi planinci«. Bili so spretni, in žandarji, ki so se le vsake kvatre zagrizli v podplaninski breg in še takrat komaj čakali, da bi se ga spet znebili, niso ničesar zavohali. Za prostor za aprilski kongres se je pri Barliču dogovoril Franc Marinko. Nič več ni povedal kot to, da se bodo nekoliko večjega sestanka udeležili tudi ljudje s Stajerskega, Kranjskega, z Gorenjskega in Ljubljane.

17. aprila so prvi prispele že ob štirih popoldne trboveljski komunisti. Pred sosedji jih je gospodar skrtil na ulici pri ljevu. Nato so prišli Zagorjani in počasi še komunisti iz ostalih krajev. Barlič jih je sprejel v hišo šele, ko je spravil spat v zgornjo hišo obe dekleči, ki sta pomagali ženi pri gospodinjstvu in ko se je poslovlil najbližnji sosed.

Prislici so se takoj spustili v živahno debato. Še prej so opozorili gospodarja, naj bi z nečim zastrl okna, da bi luč petrolejke ne priključila kakšnega nepoklicanega. Barlič jih je nekaj časa prepričeval, da je strah odveč, končno pa je z »dekami« vendarle pokrtil vsa okna.

Tomažič, ki je stražil doli pri stezi, ki drži iz Zagorja, se je zdelo, kot da so pri Barliču že vsi pospali...

Bolj, ko se je ura pomikala proti deseti, enajsti, bolj so postajali vsi nestrpni. Ljubljanske skupine, katere vodja je bil tovariš Farčnik — Kristus, še vedno ni bilo. So morda padli v pest žandarjem? So druge ovire? Kakšne druge ovire? So se spraševali delegati. V tej skupini naj bi bil tudi tovariš Edvard Kardelj, ki je sklical sestanek.

Okoli enajstih so končno zaslišali previdne korake. Na pragu se je pokazal Farčnik in za njim ostali tovariši. Ni mogel skriti jeze, ko je povedal, da je zašel. Po gozdu so taval nekaj ur, preden so našli pravo pot. To noč je bila gosta megla, in nekajkrat je začelo tudi deževati...

Vodstvo konferenčne je takoj prevzel tovariš Kardelj. Postal je izčrpan zunanjepolitični in notranjepolitični pregled.

— Spominjam se, pravi tovariš Barlič, kako tehtne in preudarne so bile Kardeljeve besede. Takega govora že dolgo nisem slišal. Vsi v sobi so mu zavzeto sledili. Spominjam se pa tudi, s kakšno težavo so nekateri tovariški delegati premagovali veliko utrujenost. Tu, na klopi za pečo je sedel Zagor z Gorenjskega, slaboten možak, videti je bil bolan in izredno izmučen, zelo se mi je zasmilil, s koliko vztrajnostjo se je ta človek trudil, da bi kar najbolje spremljal referat!

Kongres je zaključil delo šele ob deveti popoldne s sprejetjem manifesta, ki mu je bilo geslo Prešernova Zdravljica: »Žive naj vsi narodi!« Manifest je med drugim odločno podudral, da je treba prenehati s politikantvom in medsebojnimi prepripi v »demokracijskih vrstah; združiti se morajo vse sile, ki jim je usoda slovenskega naroda res pri srcu. »Nad usodo stoletja mučenega in zatiranega slovenskega naroda, ki je trpel v zgodovini vse, kar more pretpeti nikoli svoboden narod, se grozeče kopičijo oblaki, ki jim ni primere v njegovi zgodovini.«

»Na kocko je postavljen njegov narodni obstoj v trenutku, ko je slovenski narod sam — neoborožen in nesposoben za obrambo.

Krvava vojna zato Slovencev ni naša nepripravljenih. V njej pa je dalo življenje za svobodo mimo tisočev drugih tudi pet udeležencev tega kongresa: tovariši Hohkraut, Salomon, Farčnik, Kovačič, Zagor in Marentič.

Ko je tovariš Miha Marinko na drugem kongresu KPS govoril o pomenu ustanovitve Komunistične partije Slovenije, je med drugim dejal: »Ustanovitve nacionalne komunistične partije je prvič — omogočila proletarski partiji, da se je približala tistim narodnim zatiranim množicam, ki so imele predsojdo do nje, ker se še niso osvobodile vpliva reakcionarne buržoazne propagande proti komunistom; drugič — olajšala iztrgati te množice, ki so nacionalno zatiranje najhujše čutilo, izpod vpliva reakcionarnih strank, olajšala razkrinkavanje laži — kmečkih voditeljev in drugih oportunističnih malomeščanskih in političnih strehovor; tretje — olajšala je Partiji, da je ustvarila take oblike — po svojem bistvu ljudskofrontovske-politične organizacije, ki so bile pri dani socialni strukturi, pri danih političnih elementih malomeščanskih struk strank najbolj sprejemljive.«



## IZ VSEH KRAJEV ZASAVJA NAM POROČAJO O BOGATEM PROGRAMU PRAZNOVANJA V POČASTITEV 40-LETNICE KPJ

**ZAGORJE**  
Odbor za pripravo praznovanja 40-letnice KPJ v Zagorju je skoraj zaključil vse priprave za slavnostno akademijo v počastitev Ustanovnega kongresa KPS, ki je bil 18. aprila 1917. leta na Čebinah. Priznanje v Zagorju bo 22. aprila zvečer. V ta namen je izdelan podroben program. Slavnostni govor o pomenu kongresa na Čebinah bo imel okrajni sekretar ZK Ljubljana, tovariš Janez Vipotnik, nato pa sledi koncert Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane pod vodstvom tovariša Radvana Gobca. Gostitelji Invalidskega zbora je moški pevski zbor »Svoboda« Zagorja. Na akademiji bo sodeloval z dvema recitacijama še prvak ljubljanske Drame tov. Stane Sever, z dvema recitacijama pa se bo predstavil tudi tovariš Kurant, član SNG.

Slavnostna prireditev bo v obnovljeni dvorani Partizane. Prireditev bo največja in najpomembnejša v okviru letošnjih praznovanj 40-letnice KPJ in bo ponovno osvetlila pomembno pot slovenske Partije, ki je skupno z jugoslovansko Komunistično partijo pripeljala jugoslovanske narode v današnje družbeno stvarnost — v izgradnjo socializma.

**TRBOVLJE**  
V nedeljo, 19. aprila, bo mladina rudarske soli obiskala Čebine, kjer je bil ustanovni kongres KPS, popoldne pa bo imela na Partizanskem vrhu ustanovni občini zbor skladne podružnice. Ta dan bo pohitela na izlet na Čebine tudi mladina iz Ljubljane, Zagorja in od drוגad.

V ponedeljek bodo na Dobrni na Bišji, kjer je živela narodni heroji Lojze Hohkraut, odkrili spominsko ploščo.

Osrednja proslava bo 23. aprila v Delavskem domu v Trbovljah, na kateri bodo prikazale zmagovalne skupine vseh trboveljskih Svobod. 26. aprila pa bo v Delavskem domu še slavnostni koncert Delavske godbe in zabavnega orkestra.

**HRASTNIK**  
V domu Partizana v Hrastniku bo 27. aprila zvečer slavnostna akademija, na kateri bo govoril občinski sekretar ZKS tov. Marijan Orožen. Zatem bodo imeli v soboto od 22. do 30. aprila več kulturnih prireditev. Svoboda II bo uprizarila »Svet brez sovraštva«, Svoboda I »Rdeče rože«, Svoboda II koncert delavskih pesmi, posebej pa bodo uprizarili gledališko delo »Črna mlačina«. Na večer pred 1. majem bodo imeli vse hrastniške godbe promenade koncerte.

Glavna slovesnost v R. dečah bo 8. aprila zvečer.

**SEVNICA**  
40-letnico KPJ bodo Sevnčani praznovali 4. julija na Liseli. Pričakujejo, da bo do takrat že dokončana vozna pot do te priljubljene planinske postojanke v Pohorju. Priznanje naj bi se udeležilo okoli 2.000 ljudi.

**SENOVO**  
Te dni se bodo zvrstile slavnostne proslave v Brestanici, Koprivnici, Antonju in 30. aprila na Dobri, na kateri bo govoril predsednik občinskega komiteja tovariš Lojze Rihtar.

Brestanice 30. maja pa bo velika proslava na Penku pri Brestanici, kjer je bila pred vojno pod vodstvom Slavka Šandra konferenca posavskih komunistov.

**VIDEM-KRSKO**  
Zadnje tedne so imeli v videmsko-krski občini po osnovnih organizacijah ZKS, po mladinskih aktivnih št. že več predavanj o zgodovinskem delu in razvoju KPJ.

Glavna slovesnost pa bo 24. aprila. Na večer bodo zagoreli po vseh občinskih hribih kresovi, v domači sobi pa bo krenil spoved z dvema goodbama na pihalni spravi Svoboda, kjer bo slavnostna na akademiji. Po govornici občinskega sekretarja ZKS Videm-Krsko bo sledil pisan kulturni spored.

**BREŽICE**  
Brežičani bodo imeli glavno priznanje 26. aprila v Prosvetnem domu. Po 29. aprilu pa se bodo zvrstile tudi slovesnosti v Dobovi, na Bizeljskem, v Artičah in Pešчах.

22. aprila bo tekla skozi Brežice leto stara mladost. Kot vsako leto bodo tudi tokrat pripravili več stranknih. Prva lokalna študentska zborovanja bo imela ob 2. urah Svoboda, kjer bo slavnostna na akademiji. Po govornici občinskega sekretarja ZKS Brežice bodo sledili pisan kulturni spored.

Je svet zvedel, da jugoslovanski narod ni marajo monarhistično urejene države, saj je tako državna ureditev v največjih dneh naše zgodovine, v aprilu 1941. leta, srmatno klavno odpovedala, ampak da hočejo živeti v državah novega tipa — v Federativni republik Jugoslaviji, v državi, kjer si bo vsak narod uredil življenje po svoje. In s tako državo ureditvo Jugoslavije je nastala na naših tleh nezgodljiva zveza najširših množic, prava ljudska zveza.

## NAŠA RAZGLEDNICA



TRBOVLJE 1959

PRED KONGRESOM JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV

# NOSILCI AKCIJ

Razen borbe za povečanje produktivnosti dela so sindikati skupno z združenji in zbornicami razvili v poslednjih letih v gospodarstvu posebno živahno aktivnost na področju razdelitve sredstev kolektivov. Ti spremljajo izkušnje posameznih kolektivov in sindikalnih organizacij ter dajejo sugestije, uvažajo ankete in prinašajo predloge državnim organom za odpravo težoč pri razdelitvi sredstev. Na tej liniji je tudi sprejemanje tarifnih sporazumov kot pomembnega instrumenta, s katerimi se regulirajo tarifni razponi posameznih gospodarskih grupacij. Kakor šodijo, je vse to pripomoglo, da smo v to leto stopili z znatno izboljšano razporeditvijo skupnih dohodkov v gospodarstvu in z izmenjanimi instrumenti, ki popravljajo položaj mnogih podjetij in gospodarskih področij ter dajejo večjo možnost za povečanje produktivnosti dela in zaslužkov na osnovi povečane storilnosti.

Z zakonom o sredstvih gospodarskih organizacij in z osvoboditvijo sprememb v ekonomskih instrumentih je razširjena materialna osnova organov delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah. S tem pa je stalno rastla tudi odgovornost delavskih svetov, a tudi pomen same razdelitve dohodkov. Zato je tu vprašanje povsem razumljivo postalo prvenstveno važno delo v sindikalnih organizacijah v podjetjih. Po podatkih Narodne banke so sredstva, s katerimi so razpolagali kolektivi (mislimo na fondne in osebne dohodke), porastli preteklo leto za 67% v primeru z letom 1955.

Treba je poudariti, da je bilo osnovno načelo, za katero so se sindikati zavzemali v pretekli delovni periodi, da se sredstva za osebne dohodke postavijo v odvisnost od dosežene delovne storilnosti. Praksa je pokazala, da so delovni kolektivi v tem imeli v glavnem pravilno orientacijo. Sindikati so prav tako odigrali zelo važno vlogo z uvedbo odredb tarifnih sporazumov, ki nekako predstavljajo kolektivne dogovore med določenimi strokovnimi sindikati in gospodarskimi združenji. Razen določanja odnosov v tarifnih postavkah med posameznimi kategorijami delavcev in uslužbencev, so se sindikati zavzemali tudi za vzpostavitev pravih

Naša Partija je v svoji teški zgodovini, ki nima primera v svetu, delno nosila zastavo, na kateri so napisani nauki marksizma in leninizma. In ko danes na nas padajo očitki, da smo se v Jugoslaviji izneverili stvari socializma, da smo izdali interese delavskega razreda, da sploh nismo socialisti, da naša država ni socialistična, nas obrekovanja in nasilnevanja puste mirne. Naši predstavniki so na vse te očitke že večkrat odgovorili in še odgovarjajo, kadar je kakšno pojasnilo potrebno. Naša revolucija se je razvijala v popolnoma drugačnih zgodovinskih pogojih kot druge v svetu. Mi se nismo nikoli izneverili naukom marksizma in leninizma, edino, kar je res, je, da hodimo, ko urednjujemo te nauke, po drugačni poti, da hodimo po njej po zgodovinski nužnosti. Mi nismo nikdar komunistom v drugih državah predpisovali, kako naj urednjujejo Marxove nauke, zato naj tudi nehalo s takim predpisovanjem.

Naša pot je jasna in naši voditelji so svetu odgovorili. Odgovor je bil, da se moramo in se bomo borili proti zabubbliju v stalnistične dogme, borili se bomo, da bi se večno živa znanost marksizma ne razvila v nekakšno dogmo, v okorel tog nauk, kajti znanost zafajli in izdala. To vemo mi sami in to vedo tudi v svetu.

VII. kongres ZKJ je sprejel program, ki jasno dokazuje, da je naša Zveza komunistov dosledno zvesta marksizmu in leninizmu, zvesta pa tudi slavni tridicijam naše partije, ki praznuje letos 40-letnico svojega obstoja.

Naj živi Zveza komunistov Jugoslavije in njen generalni sekretar, Josip Broz-Tito!

## Letna konferenca komunistov zagorskega rudnika

Minulo nedeljo je bila v Zagorju letna konferenca komunistov zagorskega rudnika, ki sta se je udeležila tudi član CK ZKS tov. Franc Kimovec-Ziga in član OK ZKS Ljubljana tov. Runko.

Poročilo o delu komunistov v rudniku je imel sekretar rudniškega komiteja ZKS tovariš Vinko Kramar-Krištof, v razpravi pa je sodeloval tudi Franc Kimovec-Ziga.

Podrobneje poročilo bomo objavili prihodnjič.





**ŠTRIDESET LET NEIZPROSNEGA BOJA ZA NOV, PRAVICNEJSI SVET, V KATEREM NE BO IZKORISČANJA ČLOVEKA PO ČLOVEKU, JE EPOHA JUNASKIH PODVIGOV JUGOSLOVANSKIH KOMUNISTOV, KI SO VSEKOZI PODREJALI SVOJE OSEBNE KORISTI S SKUPNIM CILJEM. ŠTRIDESET LET KOMUNISTIČNE PARTIJE, DANES ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE, JE DOBA, V KATERI SO KOMUNISTI NA ČELU DELOVNIH LJUDI RUŠILI STARO, PREŽIVELO, IN GRADILI NOVO DRUŽBO, V KATERI BO ČLOVEK ČLOVEKU ZARES ČLOVEK IN NE VOLK. KONČNI CILJ SE NI DOSEZEN. DO NJEGA DRŽI POT, POLNA TEZAV IN GIGANTSKIH USPEHOV, KI JE SEVEDA ŠE NI MOGOČE VIDETI V VSEJ NJEJI KONKRETNOSTI. POZNAME PA SMER TE POTI IN VEMO, DA JE DELAVSKI RAZRED Z ZVEZO KOMUNISTOV TISTI, KI JO UTIRA DO KONČNEGA CILJA.**

# ROJENA V BURJI

Rojstvo Komunistične partije Jugoslavije spopada v čas, ko je stara Jugoslavija, nastala pod negativnim vplivom velikih imperialističnih sil in razrednih interesov domače buržoazije, začela delati prve, neobgledne korake. V tem času je delovski razred in kmečko prebivalstvo vseh jugoslovanskih pokrajin zajelo revolucionarno vrenje, postrelo zaradi močnega vpliva zmage oktobrske revolucije v Rusiji in revolucionarnih spopadov v mnogih drugih deželah.

## VSTANITE V SUŽENJSTVU ZAKLETI...

Revolucionarno valovanje je zajelo tudi zasavske revirje, kjer so živel v pričakovanju revolucije in nastanka sovjetske republike. Leta 1919 je začel prihajati v revirje inž. Gustinčič, ki je imel sestanke v Zagorju, Trbovljah in Hrašniku. Tako je nastala tudi v revirjih Socialistična delavska partija (komunistov), ki je na primer v Zagorju vključevala večino delavstva. Komunisti so zmagali tudi na prvem občnem zboru v Trbovljah leta 1920. Delavci so zapuščali vrste izdajalskih socialnih demokratov, ki so se zavzemali za politiko popuščanja, ker so bili deljansko povezani s kapitalisti.

Revirski komunisti so bili vedno odkrito na čelu delavcev in jih niso nikoli izdali. V veliki stavki železničarjev leta 1920 se je najbolj pokazalo, kakšno zaupanje uživajo komunisti pri ljudstvu. Ko je stari Kastelic, ki je takrat vodil akcijo v revirjih, stopil pred množico in jim rekel: »Če smo komunisti, bomo razgrajali železnico in zmetali tračnice v Savo!« so ljudje to res storili in tako preprečili prihod vojaštva v vlakom. Ko so pozneje vojaki prišli čez hrib v Trbovlje, so našli na odpor, ki je jenjal šele, zaduščen v krvi. Vojaki so takrat ubili Strgarška in zaprli mnogo delavcev, ki pa jih s tem niso pokorili.

Od leta 1919 o 1924 je delovalo v revirjih društvo »Vesna«, ki je mnogo prispevalo k dvigu politične zavesti delavstva. V Trbovljah je obstajala tudi partijska šola, ki je vzgojila precej delavskih voditeljev. V času od decembra 1920 do januarja 1921 je bila ponovna stavka rudarjev proti Trboveljski premogovni družbi. Vodil jo je Petakovič, ki je bil takrat v vodstvu KP. Pozneje se je izkazalo, da je bil podkupljen od žandarjev in jo je popihal v Srbijo. V Trbovljah mu je pomagal Pečkar, ki je bil takrat tajnik Partije. Tudi ta je bil razkrinkan kot plačanec kapitalistov in izključen iz Partije. Stavka je kljub temu uspela. Partija je zaradi tega pridobila na ugledu saj je število članstva naraslo na 1002. V Trbovljah so bili takrat v vodstvu Partije Bočko, Prine, Hlebec in Tončka Čec kot tajnika. Mladinsko organizacijo oziroma SKOJ je vodil Anton Manfreda, ki je javno nastopal na zborovanjih in užival med mladino velik ugled. V zagorskem komiteju SKOJ je bil med drugimi tovariši Miha Marinka, ki je bil tudi član »Vesne«.

Delovne množice so si spontano prizadevale, da bi novi jugoslovanski državi, ki se je šele porajala, dala obeležje svojih osnovnih interesov. Toda revolucionarnemu delavskemu razredu je manjkala vodilna sila z jasnimi programom, z zavestno revolucionarno orijentacijo in z organizacijo, ki bi ustrezala zgodovinski nalogi. V takšnem položaju se je vladajočim reakcionarnim silam posrečilo, da so postopno in krvavo obračunale z revolucionarnim delavskim in kmečkim gibanjem v deželi in vsilile novi jugoslovanski državi svoj lastni razredni značaj. Decembra 1920 je vladajoča buržoazija z »Obznanom« časno zlomila delavski in kmečko gibanje množič in tako zavarovala svojo oblast, junija leta 1921 pa je bila vsiljena državi Vidovdanska ustava velikosrbske buržoazije.

## »VIHRE SOVRAŽNE PODE SE PO ZRAKU...«

Drastični ukrepi buržoazije so zmanjšali število komunistov v revirjih za polovico. Komunisti so se shajali na tajnih sestankih v gozdovih. Najvidnejši zagorski revolucionarji so bili Jože Marn, steklar Weinberger, Franc Farčnik in drugi. Legalno so delali v »Vesni«, ki je vključevala okrog 1000 članov. Svoje prostore je imela v tako imenovanem »Mihelčičevem salonu«: V Trbovljah pa so rudarji na pobudo komunistov zgradili »Rudarski dom«, ki je postal središče partijskega dela. Glavna pobudnica sta bila Tončka Čec in Anton Manfreda. Kulturnoprosvetno delo je takrat vodil Ludovik Mrzel. Mladina se je udejstvovala v športnem klubu »Zarja«, ki ga je vodil Franc Planinc.

Leta 1924 je bila splošna stavka rudarjev, ki so zahtevali zvišanje mezd. Takratni direktor TPD Skubic se je norčeval iz delavstva, ki je postalo žrtev izigravanja po socialnih demokratih. Člani KP so bili odpušteni z dela in preganjani. Mnogi so morali oditi v Francijo, med njimi tudi Salomon, Saje, Pristav, Jazbec in drugi.

Prvega junija 1924 je Orjuna organizirala pohod na Trbovlje, da bi obračunala z delavskim razredom, kakor je že dolgo prej napovedovala. Pohod fašistov se je končal pri Rudarskem domu ob živem zidu zasavskega proletariata. Orjunaši so požgali Rudarski dom in ubili Franca Fakina, revirskih revolucionarjev pa le niso porazili. Ravno nasprotno, ta dogodek je odjeknil po vsej Jugoslaviji in opozoril napredno javnost na pretčo nevarnost fašizma.

Kljub temu, da so krvavi ukrepi buržoazije oslabili delavsko gibanje, ga vendarle niso mogli povsem zatreti. Medtem ko je partijska organizacija v Trbovljah po letu 1924 precej oslabila, so komunisti v Zagorju in Hrašniku tudi pozneje pokazali precejšnjo aktivnost. Na občinskih volitvah leta 1926 je Partija v Zagorju sodelovala v povezavi z delavci in kmeti ter dobila sedem odborniških mest. To je bil velik uspeh zagorskih komunistov, ki je pokazal, da Partija v Zagorju uživa ugled pri množicah.

Nasprotja med delavskim gibanjem in vladajočim razredom so se neopnehanoma zaostrevale. Brezposelnost, razsojevanje vasi, brezobzirno izkoriščanje, policijski teror, lakota v posameznih predelih, veliko drugih nerešenih socialnih vprašanj, bankrotstvo buržoazije pri urejevanju nacionalnega vprašanja — vse to je ustvarjalo široko področje za aktivnost delavskega gibanja in dajalo boju delovnih množic mest in vasi revolucionarno ostrino. Buržoazija je v krvi dušila lokalne delavske in kmečke nemire.

Zaradi povečanega pritiska delavskega razreda in ljudskih množic je velikosrbska buržoazija skupaj z deli hrvaške in slovenske buržoazije odgovorila 6. januarja 1929. leta z uvedbo odkrite diktature s pomočjo monarhistično-vojaške klike. Diktatura je začela krvavo obračunavati ne le z delavskim gibanjem, ampak sploh z demokracičnimi težnjami zatiranih narodov Jugoslavije.

## REVIRJI V ČASU 6. JANUARSKЕ DIKTATURE

Po razpustitvi »Vesne«, en dan po spopadu z Orjuno v Trbovljah, so se komunisti in mladina vključili v kulturnoprosvetno društvo »Svoboda«, v katero so vnašali svojo revolucionarnost. V tem času je bila huda draginja, vendar Zveza rudarjev ni ničesar ukrenila za zaščito delavskih družin. Partija je hotela ustanoviti legalno organizacijo, toda vloženo prijavo za registra-

cijo je odbil takratni notranji minister dr. Anton Korošec. Partija je naslovlila nanj odprto pismo, ki ga je objavil dnevnik »Jutro«.

V naslednjih letih delo Partije v revirjih ni bilo razgibano, ker ni imela prave zveze z vodstvom. Vojaška diktatura 6. januarja 1929. leta je prizadejala tudi Partiji v revirjih hud udarec. Policiji je namreč uspelo vrniti v partijske vrste svoje konfidente, ki so izdajali najboljše komuniste. Zaradi izdajstva je prišlo tudi do vpada policije na skup komunistov pri Kurniku v Trbovljah.

Leta 1929 je odšel Jurij Debeljak na boljševiški kongres v Moskvo, od koder je prinesel dragocene napotke. Kmalu nato je bila okrajna partijska konferenca v St. Juriju pod Kumom. V Trbovljah je partijsko delo spet oživevalo zlasti 1930. leta, ko se je vrnil iz Francije Franc Salomon. Nadaljnjo razgibanost je prinesla okrajna partijska konferenca na Čebinovem leta 1931. V tem času je Tončka Čečeva organizirala množično akcijo revirskih žena. Nastopila je policija, ki je s pretepanjem razgnala žensko zborovanje.

Sestojanuarska diktatura in val terora, ki jo je spremljal, sta časoma razbila precej partijskih organizacij, vendar so komunisti v odporu proti temu terorju idejno-politično zoreli in čistili partijske vrste ostankov oportunitizma in sektaštva. Partija se je naglo obnovljala z mladimi kadri, ki so jekleneli v boju in jih ni obremenjevalo frakcionastvo. Enotnost partijske organizacije vzdržavi je ustvarila pogoje za likvidacijo frakcionastkih ostankov tudi v tistem delu vodstva, ki je bil zunaj dežele.

## DELO PARTIJE V REVIRJIH PO PRIHODU MIHE MARINKA IN LIDIJE ŠENTJURČ

Ob prihodu Mihe Marinka in Lojzeta Hohkrauta je postalo delo Partije v revirjih zelo razgibano. Pridobivala je nove člane, organizirala trojke, trošenje letakov in drugo. Prvega maja 1933. leta so komunisti razobesili rdečo zastavo na dimniku trboveljske opekarne, in to kljub močnim strahom orožništva. Tudi prvomajski prazniki v Zagorju so bili v znamenju naraščajoče revolucionarnosti.

V tem času so bili sestanki na Kleku, kamor so prihajali razen Tončke Čeč tudi Miha Marinka, Lidija Šentjura, Franc Sa-

lomon, Lojze Hohkraut in Sergej Kraigher. Na sestankih so proučevali marksistično literaturo in pripravljali delavske akcije. V letu 1935 so ustanovljali partijske celice v širšem merilu. Ustanovljeni so bili okrajni komiteji v centrih, ki so poleg delovali do jeseni 1944. leta, ko so se združili v Okrajni komite KPS Trbovlje.

Leta 1934 je bila velika rudarska stavka, ki pa ni uspela zaradi izdajalske vloge socialnih demokratov z Jurjem Arhom, ki je bil pozneje, v času okupacije zaradi sodelovanja s sovražnikom likvidiran. V času prve gladovne stavke je policija zaprla mnogo revolucionarjev. Drugega avgusta 1943. leta so namreč padli v orožniško zasedo Jože Klenovšek iz Trbovelj, ki je pozneje padel v Spaniji, Slavo Pintar in Otmar Pečar, ki je dobil eno leto zapora.

gat iz Zagorja. Konferenca je bila pomembna zaradi bližnjih volitev. V Sloveniji je Partija kandidirala svoje ljudi. V Zagorju sta kandidirala dr. Dragotin Lončar iz Ljubljane in Miha Suša iz Zavin.

Leta 1939 so imele stavke razen ekonomskega tudi politični značaj, ker so stavkojoči postavljali tudi politične zahteve. Ena izmed zadnjih stavk v letu 1939 je dobila ime »Lidija Štrajk«, ker je bila Lidija Šentjura v skupini, ki je vodila stavko.

Borba se je vsak dan bolj zaostrevala. Partija se je borila za prevladujoč vpliv v Zvezi rudarjev in »Vzajemnosti«. Začela je z akcijo za zbiranje podpisov za Društvo prijateljev Sovjetske zveze. Dobro je delala. Rdeča pomoč in nudila materialno pomoč brezposelnim delavcem in komuni-



Takoj zatem so bili aretirani tudi Miha Marinka, Tone Groznik in ostali.

Partija v revirjih je imela čedalje močnejši vpliv na množice. Zagorska podružnica rudarjev je bila v rokah komunistov, medtem ko so podružnico v Trbovljah vodili socialni demokrati do prihoda okupatorja. Po razpustu kulturnega društva »Svoboda« je bilo ustanovljeno društvo »Vzajemnost«, ki je bilo spet v rokah Partije. »Vzajemnost« pa je bila leta 1937 razpuščena na podlagi obtožbe zagorskega duhovnika Benetika.

Leta 1937 je stopilo na plan novo vodstvo Partije z Josipom Brozom-Titom na čelu, zraslo iz partijskih organizacij v deželi, ki so se bile v procesu hudega boja že obnovile, in ga zato ni obremenjevalo frakcionastvo. Enotnost partijske organizacije je omogočila uspešno povezovanje Partije z delavskim razredom, razširitev njenega vpliva na obstoječe sindikalne organizacije, poživitev revolucionarnega boja sindikatov, aktivizacijo mladine in močnejši vpliv Partije na celo vrsto drugih množičnih organizacij kakor tudi na kmete.

Tako je postala Komunistična partija močan politični faktor v deželi. Navzlic globoki organizacijski ilegalnosti in vladajočemu terorju ji je uspelo, da je s svojo politično akcijo prebila obroč ilegalnosti in postala najmočnejša politična organizacija in voditeljica gibanja in boja ne le delavskega razreda, ampak sploh delovnih množic in mladine. Takšna revolucionarna politična sila je bila zmogljiva, da v jasnem revolucionarnem demokratičnem in socialističnem programu formulira težnje ljudskih množic in jih kot vodilna sila organizira za neizbežno revolucionarno reševanje napehtih nasprotij in družbenih odnosih Jugoslavije.

**PRVI KONGRES KPS**  
Revolucionarno gibanje v revirjih se je stopnjevalo po prihodu nekaterih današnjih partijskih in državnih voditeljev. Ko je prevzel vodstvo KPJ tovariš Tito, je bila uresničena tudi zamisel o ustanovitvi KPS. Ustanovni kongres je bil aprila 1937. leta na Čebinovem. Med drugimi sta se ga udeležila tudi Jože Marn in Franc Farčnik iz Zagorja, številni komunisti iz revirjev pa so bili na straži. S tem kongresom se je začelo novo razdobje v življenju Partije v Sloveniji in še posebej v revirjih, ki je pripravljalo množico na bližnjo revolucijo.  
Leta 1938 je bila v Zaprčiču politična konferenca, ki se je udeležil tudi dele-

stom. To razdobje je vzgojilo neustrašene borce, izmed katerih je večina padla v narodnoosvobodilni borbi.

Zgodovina partije v revirjih je tesno povezana z imeni naslednjih tovarišev: Alojz Zupančič (padel v NOV), Franca Vreska (padel v NOV), Vilka Vreska (padel v NOV), Janeza Janca (padel kot talec), Franca Koprivška (padel v Spaniji), Jožeta Rudmana (padel v NOV), Matije Vodenška (ustreljen kot talec), Erika Keršiča (padel v NOV), Janeza Pečnika (padel v NOV), Nandeta Sušterja (padel v NOV), Rudija Česnovarja (padel v Spaniji), Avgusta Jazbeca (padel v Spaniji), Franceta in Mileta Klopčiča, Franca Kralja — Cinka, Alojza Ribliča, Ivana Sorna — Bojana in drugih. V revoluciji so padli še Tone Poševc, Franc Farčnik, Jože Marn, Leopold Eberl, Slavko Pintar, Franc Oevirk, Zani Krhlikar, Alojz Hren, Franc Sotler in nešteti drugi, ki jih je vzgajala Partija, v težkih pogojih vodena po neustrašnih revolucionarnih Mihi Marinku, Lidiji Šentjuri, Alojzu Hohkrautu, Sergeju Kraigherju, Slavku Slandru, Francu Leskovšku in ostalih, katerih imena so prav tako tesno povezana z zgodovino Partije v revirjih.

Med hitlerjevsko agresijo in okupacijo dežele je narodnoosvobodilna vojna sprostila in vzdignila na površje vse revolucionarne energije, ki so se kopičile in razporjale v toku razvoja notranjih nasprotij, značilnih za staro Jugoslavijo. Zaradi tega se je narodnoosvobodilna vojna nujno razvijala kot socialistična revolucija.

Po veličini žrtve in po težavnosti naporov v boju z izredno močnim sovražnikom, po visoki morali revolucionarne narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov, po revolucionarnem zanosu vseh aktivnih udeležencev revolucije, po rasti in prekaševanju revolucionarnih kadrov v narodnoosvobodilnih odborih, v vseljidski narodnoosvobodilni fronti, v političnih antifašističnih organizacijah žena in mladine bo narodnoosvobodilna vojna in socialistična revolucija zapísana v zgodovini vojne in socialističnih revolucij kot eden najsvetlejših zgledov boja za revolucionarno socialistično družbeno preobrazbo, za nacionalno svobodo in enakopravnost, boja, ki je veliko prispeval k svetovnemu boju za socializem.

(Povzeto iz programa ZKJ in dokumentov iz zgodovine Partije v revirjih.)

SLIKA NAD NASLOVOM: A. G. KOŠ: »USTANOVNI KONGRES KPS NA ČEBINOH« (OLJE) V SREDINI; TOVARIŠI TITO MED PARTIZANSKIMI BORCI.

# Srečno, rudarji!

Trboveljski in hrastniški rudarji so pred dnevi slavili veliko delovno zmago. V rekordnem času so na novem rudniškem obratu Novi Dol skontali delo, ki je zahtevalo mnogo naporov in truda, toda opravili so ga z uspehom in pred rokom.

Na rudniškem obratu Novi Dol je bilo prejšnji teden vse živo. Tjakaj so prispeli rudarji

sedaj prebit in z njim je vzpostavljena podzemeljska zveza od Novoga Dola do Hrastnika in dalje do rudniške separacije v Trbovljah. Po tem rovu bodo prihajale nove tone črnega zlata. Rudniški obrat Novi Dol se razvija in raste, in ni več dolgo, ko bo začel dajati dragocene tone črnega zlata.

Pred petimi leti so začeli na Novem Dołu s odpiranjem no-

skratki pa poglabljati jašek, ki je zvezan s tem rovom. Tudi poglabljanje jaška je bilo zelo naporno delo zaradi težavne hribine, v kateri je bilo treba delati zelo previdno. Za vzpostavitev tega jaška je bilo treba izkopati 3400 kub. metrov hribine, zabetonirati 1050 kub. metrov betona, za obzidavo jaška pa je bilo potrebno 22 tisoč betonskih zidakov. Pri teh delih so rudarji porabili okrog 49 vagonov cementa in 650 kamionov gramoza.

Mного dela je bilo treba za izvršitev tega velikega rudarskega projekta. Čestitke, ki so bile izrečene graditeljem obrata Novi Dol, so prišle vsem od srca. Rudniški obrat Novi Dol se razvija in raste, in ni več dolgo, ko bo začel dajati dragocene tone črnega zlata.

## RUDNIK PREMOGA POD KALOM

V eksploatacijsko območje rudnika Trbovlje-Hrastnik spada tudi predele pri Hrastniku. Doselej je doiskal predele rudarstvo ni izkoristil, v najbližji bodočnosti pa bodo tudi tamkaj začeli pridobivati premog. Raziskovna dela, ki so bila potrebna, preden so pričeli s odpiranjem novega rudniškega obrata, so dala pozitivne rezultate. Uspehi, ki so bili tu doseženi z globinskim vrtnanjem, so precej jasno pokazali, da bo sektor Dol v nadaljnjem razvoju rudarjenja vsekakor odvisen, kakor na primer rudnik Laško, predvsem od uspehov jamekih raziskav. Pri odpiranju jameškega obrata Novi Dol, zlasti njegovega vzhodnega dela, so doslej izvršene raziskave pokazale, da so slojne razmere podobne onim, ki jih srečujemo v Laškem. Rudniško vodstvo je sklenilo, da bo na novem rudniškem obratu izvajalo tak sistem eksploatacije, ki bo, ne glede na težavne slojne razmere omogočil uporabo sodobnih odkopnih metod, koncentracijo proizvodnje, ki bo dala zadovoljive delovne učinke in z njimi konkurenčne proizvodne stroške. — Obrat na Novem Dołu je ob času še v odpiranju, a odkopne metode, ki so predvidene za novi jameški obrat, so

se predhodno preizkusile v podobnih jameških poljih v Trbovljah in Hrastniku. Pri vsem tem je seveda važno, da se bodo storitve z novo odkopno metodo povečale od dosedanjih 4,5 tone na moža in štnt na 7,5 tone.

## VEČJA PROIZVODNJA

Trboveljski in hrastniški rudarji so prejšnji teden potrdili zaključni račun svojega rudnika za leto 1958 in razdelili sredstva iz sklada skupne uporabe. Ko so potrdili ta račun, so ugotovili, da so v letu 1958 doseženi uspehi plod napora vseh. Dasi ravno so se med letom pojavljale razne težave in je bilo število delovne sile manjše, se je proizvodnja v primeri z letom 1957 povečala za 2000 ton in za 19.000 ton nad lanskoletnim proizvodnim načrtom. Povečal se je tudi čist dohodek, tako da je ostalo v fondu za skupno porabo 96 milijonov din, čeprav je kolektiv med letom dobil dve in pol presežne plače in so bile nakupljene delovne obleke in obutev, kar vse je povečalo stroške podjetja. — Za uspeh v preteklem letu je treba izreči zahvalo prizadevanju celotnega delovnega kolektiva, prav tako pa je ta uspeh tudi zasluga naše skupnosti, ki je z vskladitvijo cen premoga med posameznimi rudniki pripomogla, da rudnik dela sedaj v ugodnejših pogojih kot prej.

## NAJVEČJA ODKOPNA STORITEV V JUGOSLAVIJI

Da pa so uspehi rudnika Trbovlje-Hrastnik tako zadovoljlivi, je to pripisati raznim okoliščinam. Predvsem gre zahvala za ustvarjene dosežke velikemu delovnemu elanu rudarjev, seveda pa tudi dobremu tehničnemu vodstvu rudnika. Res je, da znaša odkopna storitev na rudniku Trbovlje-Hrastnik 8 ton na moža in štnt in je najvišja v jugoslovanskih premogovnikih. Ni pa še povsem zadovoljiva končna rudniška storitev, ki pa bi jo bilo z bolj šim izkoristanjem notranjih re-

zerv mogoče povečati. Na rudniku so se nadalje vsekakor borili za znižanje proizvodnih stroškov, saj so lani v primeri s prejšnjimi leti pri porabi jameškega lesa in električne energije prihranili okrog 200 milijonov din. Dane pa so možnosti, še za nadaljnje zniževanje stroškov, kar bo lahko povečalo čisti dohodek podjetja. — Za razna investicijska dela so lanske leto na rudniku porabili s stroški za objekte družbenega standarda (stanovanja) nekaj manj kot 900 milijonov din. Največ sredstev so vložili v odpiranje novega rudniškega obrata Novi Dol, ki bo že v najbližji bodočnosti nadomestil izpad proizvodnje premoga v ostalih rudniških obratih. Kvaliteta premoga na Novem Dołu je odlična.

porabili takole: 47 milijonov za kritje raznih obveznosti, 32 milijonov za gradnjo osemletk v Trbovljah in Hrastniku, okrog 13 milijonov pa za kritje potreb ostalega družbenega standarda. V znesku 47 milijonov din za kritje raznih obveznosti je zajeto 22 milijonov za začetek gradnje Počitniškega doma rudarjev na Rabu ter za popust pri plačilu stroškov za letni odplač članov delovnega kolektiva.

Poslovno poročilo rudnika Trbovlje-Hrastnik pa ne bi bilo popolno, če ne bi obravnavale tudi delovne discipline, ki se je v primeri s prejšnjim letom nekoliko izboljšala. Lansko leto se je število izostankov od dela zmanjšalo za 0,3%. Še vedno pa je visoko število delovnih nezgod, ki jih je bilo lani 1590, od teh 3 smrtnih. Za boleznine do 7 dni je moral rudnik lansko leto izplačati nad 16 milijonov din, na račun dopolnilnega prispevka zaslojalno zavarovanja pa skoro 13 milijonov din. Če k temu dodamo še manjše dohodke podjetja zaradi izgubljenih dni, lahko rečemo, da so to pomembne rezerve za povečanje čistega dohoda rudnika. Tega se bo treba v bodoče še bolj zavedati in uspehi trboveljskih in hrastniških rudarjev bodo ob koncu leta lahko še večji. To še posebej, ker je proizvodnja v letošnjih prvih treh mesecih večja kot je bila lani, iz česar bi lahko sklepali, da so dane vse možnosti za zadovoljiv zaključek letošnjega poslovnega leta.



NOVI DOL

člani delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik, in vsaj tisti, ki so na obratu Novi Dol opravljali važno delo — vrtili zvezni rovi in poglabljali slepi jašek, s katerima bo novi rudniški obrat Novi Dol povezan z rudnikom Hrastnik in Trbovlje. Zvezni rovi na Novem Dołu je

vega rudniškega obrata. Ena izmed najvažnejših nalog na tem novem obratu pa je bila, zvežati ga z rudnikom Hrastnikom in dalje z rudnikom Trbovlje. To zvezo so rudarji vzpostavili pod zemljo. Delo je terjalo mnogo naporov, kajti prebiti je bilo treba 2300 m dolg rov.

- RUDARJI RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK PRAZNUJEJO 40-LETNICO KPJ Z NOVIMI DELOVNIMI USPEHI. — VSEM DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE POŠILJAJO TOVARIŠKE POZDRAVE

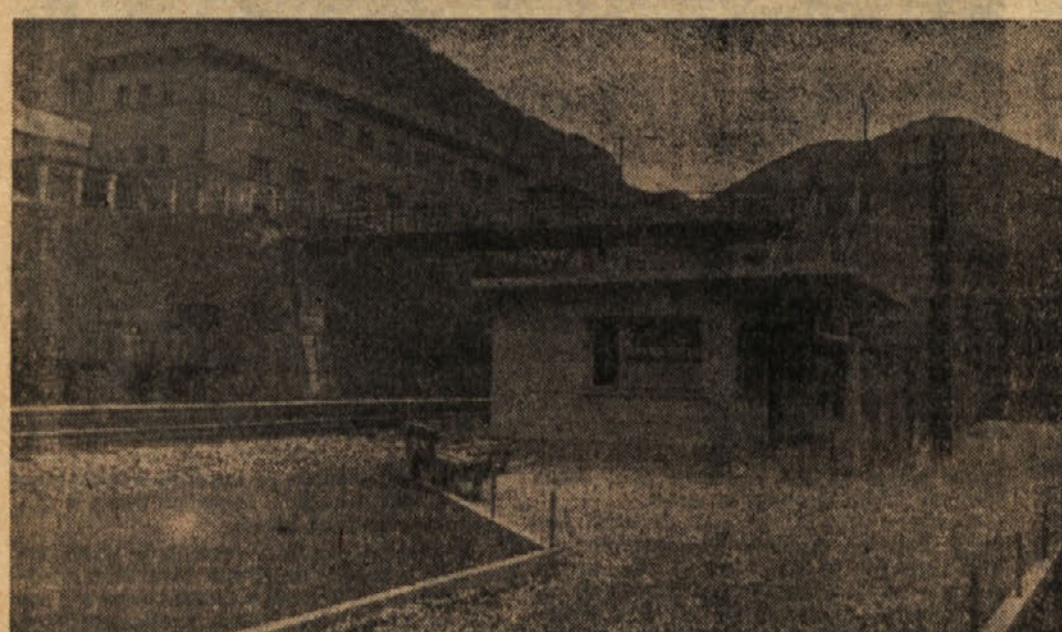
Ing. Preželj govori ob veliki delovni zmagi



ING. PREZELJ GOVORI OB VELIKI DELOVNI ZMAGI

## VEDNO VEČ STANOVANJ

Znata sredstva so na rudniku Trbovlje-Hrastnik vložili v družbeni standard. Lani so v Trbovljah zgradili 47 družinskih stanovanj, 54 pa v Hrastniku. V Trbovljah so nadalje zgradili sedem stanovanj v naselju Teresija, na Polaju pa sodoben samski dom z menzo. Letošnje leto nameravajo zgraditi v jameškem obratu Trbovlje okrepivalnico, v Hrastniku pa samski dom in okrepivalnico. — Sklad za skupno uporabo, v katerem se je lani zbralo 96 milijonov din, so na rudniku

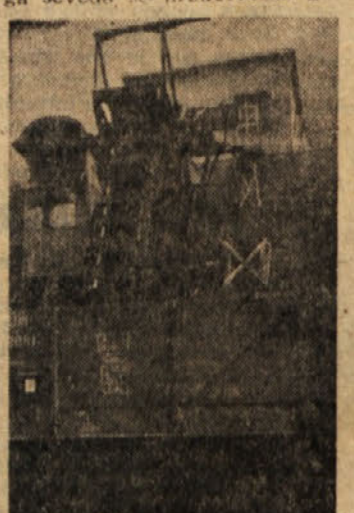


Ob vhodu v trboveljsko elektrarno

## PRED 54 LETI PRVA ELEKTRARNA

Ne ob Savi, kjer je danes, temveč pri tako imenovani Novi Glazuti je pred 54 leti zrasla prva elektrarna v Trbovljah. Prvovalna kapaciteta te elektrarne je bila 2 tisoč kW (2 generatorja po 500 kW in 1 generator za 1000 kW). Do leta 1910 je služila elektrarna pri Glazuti samo za potrebe rudnika in cementarne v Trbovljah, od tega leta dalje pa je elektrarna po daljnovodu 10 kV pomagala tudi elektrarni v Zagorju, leto kasneje pa po daljnovodu enake napetosti napajala s tokom tudi električne stroje in razsvetljajno omrežje rudnika Hrastnik. Ker pa je z mehanizacijo vseh treh zasavskejših rudnikov naglo rastla njihova električna kapaciteta, je bivša TPD zgradila ob Savi novo električno s turbogeneratorskim za 3 tisoč kW, ki je pričela obratovati 19. marca 1915. Razvoj rudnikov kakor tudi elektrifikacija zasavskejših krajev in njihovih industrijskih podjetij pa je v letih po prvi svetovni vojni terjala povečanje kapacitete Elektrarne ob Savi, zlasti pa njen priključek na omrežje Falske elektrarne, tako da je njena zmogljivost leta 1939 znašala 39 tisoč kW. V tistih letih

je trboveljska Elektrarna skupno z Elektrarno na Fali zalagala že velik del Slovenije z električno energijo, zlasti ker je termoelektrarna ob Savi pod svojimi parnimi kotli začela uporabljati cene in premogovni preh, ki je pred brez koristi odhajal s pralno vodo trboveljske rudniške separacije v Savo. — V letih pred izbruhom druge svetovne vojne je bila začrtana nadaljnja izgradnja in povečanje Elektrarne ob Savi, okupacija naših krajev v letu 1941 pa je ta dela zavrla. Vendar so leta 1943 v Elektrarni montirali nov velik turbogenerator in z njim vred ostale naprave, zlasti transformatorske in razdelilne postaje. Okupator je hotel zadnje mesece pred kapitulacijo trboveljsko termoelektrično uničiti, toda budnost njenega kolektiva je ob pomoči NOV te nakane preprečila, tako da so vse naprave v Elektrarni ob Savi ostale po odhodu okupatorja iz naših krajev sposobne za nadaljnje obratovanje.



RAZKLAĐALEC ZA PREMOG, KI GA UPORABLJA TRBOVELJSKA ELEKTRARNA SE JE ODLIČNO OBNESEL

## 44 LET BORBE IN DELA TRBOVELJSKE ELEKTRARNE

# PONOSNO K NOVIM USPEHOM

tošnje leto bodo naloge kolektiva trboveljske Elektrarne najbrž precej večje, zlasti ker se obeta sušno leto. Te naloge bodo še tem bolj odgovorne, ker bo treba v Elektrarni rekonstruirati 60-tonski kotel in do konca leta zgraditi tovarno zidakov, ki jih bodo izdelovali iz žilindrov, pridobljene iz ostankov pod kotli elektrarne zgorlega premogovnega prahu. Delo, ki čeka kolektiv Elektrarne, je precejšnje, vendar ga bo leta s svojo znano marljivostjo in dobro voljo prav gotovo izvršil, kakor je to pokazal v vseh povojnih letih.

## DO JESENI TOVARNA ZIDAKOV

To pot gre za res. Mnogo priprav bilo treba, med njimi borbe za denarne kredite in še drugo. O tem vedo povedati obilo vsi tisti, ki so se prav zagrizli, da tovarno zidakov zgrade še letos. Pred dobrim mesecem so pričeli z uresničenjem tega načrta, ki je pomemben tudi za trboveljsko komunio, saj bodo v tovarni dobile stalno zaposlitev spet nove delovne sile, zlasti pa ženske. Zidake bodo prej omenili — iz žilindra v elektrarni zgorlega premoga. Projekti za novo tovarno so izdelani, delavci so na delu, stroji naročeni, nekaj v inozemstvu, večina pa doma. Če ne pride do nepredvidenih zaprek, bodo vsa dela končana do letošnjega 29. novembra.

Tovarna zidakov bo zelo važna za trboveljsko občino, saj pomeni zamjo nov vir dohodkov, važna nadalje za našo gradbeno dejavnost, ker opeke, ki bo cenejša kot običajna iz glin, zopolnila pa bo spet novo delovno silo, posebno ženske.

## VEČINO DEL SO OPRAVILI DOMAČI STROKOVNJAKI

V letih po osvoboditvi je trboveljska Elektrarna v notranjosti in znanosti spreminila svojo podobo. V njej so namestili vrsto novih naprav in strojev. Večino vseh del pa so opravili naši domači strokovnjaki, tako tudi rekonstrukcije in modernizacije Elektrarne leta 1955 (predelava kotlarnice, transportne naprave za premog itd.). Ti strokovnjaki so se vzgojili po večini v sami elektrarni, da navedemo samo izmenjavolopatic v turbini, izredno precizno delo, katero so sami opravili, prej pa so morali za to delo klicati strokovnjake iz inozemstva. Strokovnjake Elektrarne Trbovlje so že iskali za razna dela širom po naši domovini.

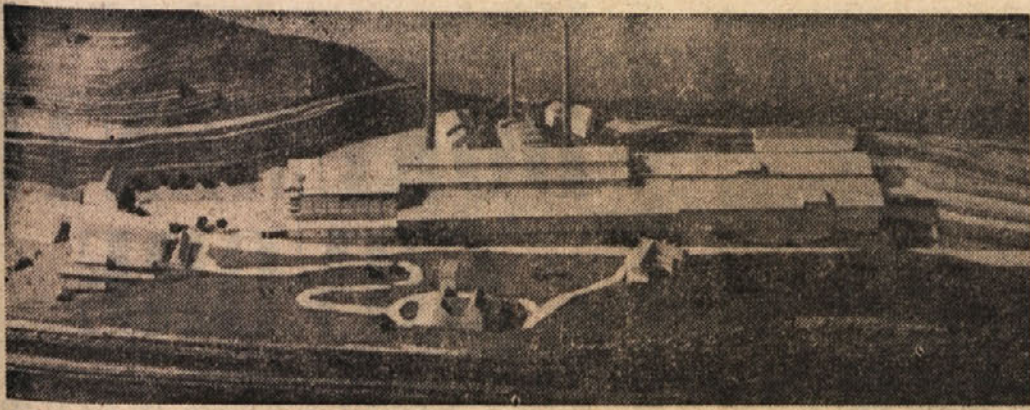
## SKRE ZA DELOVNEGA CLOVEKA

Ena izmed številnih nalog v naši družbeni stvarnosti je, kako nuditi delovnemu človeku pri njegovem vsakodnevnem delu čimveč ugodnosti. Tudi v trboveljski Elektrarni je danes vse drugače. Ta ni sama več nekdanje neuprjazne okolice, lepi zeleni pasovi so okrog nje in tudi v notranjosti je Elektrarna skrbneje urejena. V njej so danes higienične kopalnice, vsak delavec ima svojo omarico za obleko, urejene sanitarne naprave v posloppju, začeli pa so tudi že z lepšo ureditvijo delovnih prostorov. Stanovanjsko vprašanje je prav tako eden izmed tistih problemov, ki tare naše vsako naše podjetje. Tudi na tem področju je trboveljska Elektrarna po vojni že mnogo storila z gradnjo stanovanjskih blokov za svoje delavce, ob času pa gradi

## DEVET LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Kakor v drugih naših gospodarskih organizacijah, tako prihaja tudi v trboveljski Elektrarni delavsko samoupravljane vse bolj in bolj do izraza. Deveto leto že teče, odkar so upravljanje Elektrarne prezele v svoje roke delavci. Delavski svet, upravni odbor, uprava podjetja in delovni kolektiv sam se skupno trudijo, kako bi dosegli čim boljše uspehe, da bi bila naša industrija in vsi zasebniki dobro preskrbljeni z električno energijo. Z zadovoljenjem in zadovoljivostjo moremo ugotoviti, da v trboveljski Elektrarni raste in se razvija krepek delovni kolektiv, ki se globoko zaveda svojih nalog, katere mu nalaga naša socialistična družba.

- DELOVNI KOLEKTIV ELEKTRARNE TRBOVLJE ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM JUGOSLAVIJE OB 40. OBLETNICI KPJ IN K 1. MAJU!



MAKETA NOVE PEČARNE

Prihodnje leto bo minilo 100 let, odkar si steklarji v tesni hrastniški dolini služijo svoj kruh.

Začetki steklarstva v Hrastniku segajo nazaj v leto 1860. Tiste čase se je razvijalo tamkaj tudi črpanje rudnih bogastev. Da bi koristno uporabili tudi ceneni odpadni premog, so v Hrastniku zgradili steklarstvo. Stala je na bivšem Pečkarjevem posestvu v takratni Zavodenski dolini. V razvoju steklarne pa je zaznamovali delni tehnični napredek šele v letih pred izbruhom prve svetovne vojne. — Leta 1907 so zgradili prvo moderno steklarstvo, z njo pa so v steklarni začeli obratovati tudi prvi moderni stroji. Vsa prejšnja leta so steklarji delali na zelo primitivni način. Njihov delavnik je trajal celo 14 ur, posebno pa je podjetje izkoriščalo pomožno delovno silo, ki je morala za nekaj krajcarjev delati po 14 ur na dan. Po prvi svetovni vojni so prevzeli vodstvo podjetja v kraju dobro znani lastniki Steklarne iz družine Abel. Ti so vodili podjetje tudi skozi vso dobo nemške okupacije naših krajev.



STEKLARKE PRI DELU

rim načinom dela ni zadovoljivega uspeha. Tik pred okupacijo so del svojih sredstev investirali za izgradnjo lastne električne centrale in za plinske generatorje. Hrastniški steklarji so, da leč po svetu znani kot dobri delavci. Ko se je delavstvo začelo upirati izkoriščevalcem, so tudi hrastniški steklarji imeli svojo strokovno organizacijo, ki je stara že več kot 50 let. Steklarji so se tiste čase in pozneje vedno solidarno borili z rudarji za boljše kos kruha. Tudi kulturno-prosvetno življenje je bilo med steklarji že med prvo svetovno vojno razgibano, še bolj pa se je razmahnilo po razpadu Avstrije.

arji so se tiste čase in pozneje vedno solidarno borili z rudarji za boljše kos kruha. Tudi kulturno-prosvetno življenje je bilo med steklarji že med prvo svetovno vojno razgibano, še bolj pa se je razmahnilo po razpadu Avstrije. Tudi v drugi svetovni vojni steklarji niso klonili, čeravno je imela v kraju hitlerjevska organizacija svoje gnezdo. V narodnoosvobodilni vojni je padlo 8 borcev — steklarjev, 13 pa kot talci.

Druga svetovna vojna tudi Steklarno Hrastnik ni prizanesla. Leta 1945 je okupator zapustil v njej mrle peč, tedaj tudi ni bilo na razpolago potrebnega materiala za obnovo in rednega obratovanja v

V zgodovini naprednega delavskega gibanja steklarjev je po pripovedovanju tov. Vilija Maurerja zelo važen dogodek

Leto 1954 je bilo za steklarje v vrednosti 1 milijarda 131 milijonov din, a leta 1957 že 6.235 ton stekla v vrednosti 1 milijarda 250 milijonov din.

Lansko leto pa so hrastniški steklarji ob težavnih delovnih pogojih dosegli rekordno proizvodnjo, in sicer 6.383 ton steklarskih izdelkov v vrednosti 1 milijarda 419 milijonov din.

Lani je Steklarna prodala svoje izdelke približno takole: 36% produkcije je šlo v Hrvaško, Slovenija je porabila 28% steklarskih izdelkov, Vojvodina 19%, Bosna 7%, v tujino pa je podjetje prodalo 10% svoje proizvodnje.

Steklarski kolektiv v Hrastniku je že več let gojil željo, da bi prišel do boljših delovnih prostorov, do novih steklarskih peči, do lepše urejenih delavnic. Potrebne kredite v ta namen je podjetju uspelo dobiti šele lansko leto. Rekonstrukcija hrastniške Steklarne je sedaj v teku. Preureditev in modernizacija tovarne terja od

tovarni. Steklarji so bili tisto leto v velikih skrbah, vendar so vse težave premagali. Zavrtili so spet steklarske peči in začeli dajati za široko potrošnjo in industrijo prve tone steklarskih izdelkov. — V vseh povojnih letih je steklarski kolektiv vlagal vse svoje moči, da izpolni naloge, ki mu jih je naložila družba. Iz leta v leto je kolektiv večal svojo proizvodnjo. Za poštovno delo je prejel že več diplom in pohval, a tudi več denarnih nagrad ter zastavo zvezne vlade v trajno last.

celotnega kolektiva skrajne naloge, kajti obnavljanje dela Steklarne ne smejo motiti izvršitve rednega družbenega plana podjetja. Tako bodo steklarji kljub obnovitvenim delom letos izdelali 6.400 ton stekla in tudi dohodki podjetja se bodo povečali.

Za rekonstrukcijo so v Steklarni porabili že precej sredstev iz zveznega kredita, seveda pa tudi iz svojih fondov, in sicer doslej 180 milijonov din, ali 65,91% vseh razpoložljivih sredstev. Tako je kolektiv v podaljšek dvorane za hlajenje vložil 19 milijonov din svojih sredstev.

Pri obnovitvenih delih Steklarne so posebno poštovni profesionalisti s tov. Velejem na čelu, ki delajo včasih tudi po 16 ur, samo da more tovarna redno obratovati in kolektiv izpolniti družbeno obvezje, ki si jo je zadal v počastitev 40-letnice KPJ. Obilo zaslug za zadovoljivo napredovanje rekonstrukcijskih del ima tudi glavni inženir tovarne tov. Edi Birsa.

Delni uspehi rekonstrukcije tovarne so v nekaterih oddelkih Steklarne vidni že danes. Tako dobi vsak obiskovalec prijeten vtis, če stopi iz temne, zakajane taline dvorane v stekloslikarski oddelk, kjer delajo sami mladi ljudje in čarajo na steklarske izdelke najrazličnejše okraske. Oddelk je opremljen z modernimi pečmi za žganje barv.

V brusilnici je okrog 200 delovnih moči, največ delavci. Tudi tu lahko obiskovalec opazuje lep razpored dela po posameznih brigadah. Steklarna proizvede sedaj v glavnem izdelke, ki grede skozi brusilnico. V čisti in sveži de-

lavnici delajo na nov način po individualnih normah. Produkcija je porasla.

Steklarna ima ob času največ skrbi s talino dvorano. Vsi se trudijo, da bi vse peči vzdržale vsaj do tedaj, ko bo začela obratovati nova talina dvorana. Posebno kritična je prva kadna peč. Obratuje 5 kadnih peči in dve lončni peč. Dnevno mora kolektiv izdelati 22 ton steklarskih izdel-

kov in jih vskladiščiti. V najtežavnijih pogojih pa kajpak delajo steklarji v osnovni proizvodnji, ki kljub slabemu zraku in vročini premagujejo vse težave. V tolažbo jim je, da bo delo v novi hali lažje.

Assortiment steklarskih izdelkov se je od predvojnih 1000 vrst povečal zadnje čase na 3500. Izdelava tako obirnega asortimenta povzroča zelo velike težave, vendar kolektiv ne manjka volje, da ustreže trgovskemu omrežju in potrošnikom.

Kolektiv ne zalaga s svojimi kvalitetnimi izdelki samo domačega trga, ampak jih prodaja daleč po svetu. Letos bo izvoz še enkrat tako velik kot lansko leto. Mesečno proda Steklarna v tujino tudi do 10 vagonov raznih steklarskih izdelkov.

Steklarji so zadnje čase prešli na nov način izdelave kozarcev in razsvetljevalnih teles, ki jih sedaj izdelujejo na stroj in ne več s pihanjem na pipo. Strojna izdelava je znatno cenejša. Posebne zasluge imata pri tem tov. Jože Velej in tov. Sandi Podtunšek.

Vse delo v tovarni usmerja 51-članski delavski svet ter 7-članski upravni odbor. Da more DS uspešneje delati, mu čakaajo na izdelke hrastniških pomagajo posebne delovne ko-

lektiv v podaljšek dvorane za hlajenje vložil 19 milijonov din svojih sredstev. Pri obnovitvenih delih Steklarne so posebno poštovni profesionalisti s tov. Velejem na čelu, ki delajo včasih tudi po 16 ur, samo da more tovarna redno obratovati in kolektiv izpolniti družbeno obvezje, ki si jo je zadal v počastitev 40-letnice KPJ.

Obilo zaslug za zadovoljivo napredovanje rekonstrukcijskih del ima tudi glavni inženir tovarne tov. Edi Birsa. Delni uspehi rekonstrukcije tovarne so v nekaterih oddelkih Steklarne vidni že danes. Tako dobi vsak obiskovalec prijeten vtis, če stopi iz temne, zakajane taline dvorane v stekloslikarski oddelk, kjer delajo sami mladi ljudje in čarajo na steklarske izdelke najrazličnejše okraske.

Oddelk je opremljen z modernimi pečmi za žganje barv. V brusilnici je okrog 200 delovnih moči, največ delavci. Tudi tu lahko obiskovalec opazuje lep razpored dela po posameznih brigadah. Steklarna proizvede sedaj v glavnem izdelke, ki grede skozi brusilnico.

Steklarji so zadnje čase prešli na nov način izdelave kozarcev in razsvetljevalnih teles, ki jih sedaj izdelujejo na stroj in ne več s pihanjem na pipo.

Strojna izdelava je znatno cenejša. Posebne zasluge imata pri tem tov. Jože Velej in tov. Sandi Podtunšek. Vse delo v tovarni usmerja 51-članski delavski svet ter 7-članski upravni odbor.

Da more DS uspešneje delati, mu čakaajo na izdelke hrastniških pomagajo posebne delovne ko-

lektiv v podaljšek dvorane za hlajenje vložil 19 milijonov din svojih sredstev. Pri obnovitvenih delih Steklarne so posebno poštovni profesionalisti s tov. Velejem na čelu, ki delajo včasih tudi po 16 ur, samo da more tovarna redno obratovati in kolektiv izpolniti družbeno obvezje, ki si jo je zadal v počastitev 40-letnice KPJ.

Obilo zaslug za zadovoljivo napredovanje rekonstrukcijskih del ima tudi glavni inženir tovarne tov. Edi Birsa. Delni uspehi rekonstrukcije tovarne so v nekaterih oddelkih Steklarne vidni že danes. Tako dobi vsak obiskovalec prijeten vtis, če stopi iz temne, zakajane taline dvorane v stekloslikarski oddelk, kjer delajo sami mladi ljudje in čarajo na steklarske izdelke najrazličnejše okraske.

Oddelk je opremljen z modernimi pečmi za žganje barv. V brusilnici je okrog 200 delovnih moči, največ delavci. Tudi tu lahko obiskovalec opazuje lep razpored dela po posameznih brigadah.

Steklarji so zadnje čase prešli na nov način izdelave kozarcev in razsvetljevalnih teles, ki jih sedaj izdelujejo na stroj in ne več s pihanjem na pipo.

Strojna izdelava je znatno cenejša. Posebne zasluge imata pri tem tov. Jože Velej in tov. Sandi Podtunšek. Vse delo v tovarni usmerja 51-članski delavski svet ter 7-članski upravni odbor.

Da more DS uspešneje delati, mu čakaajo na izdelke hrastniških pomagajo posebne delovne ko-

iskrene čestitke in borbene pozdrave ob 40. obletnici KPJ in 1. maju poslila kolektiv Steklarne Hrastnik

## OBISK PRI TRBOVELJSKIH CEMENTARJIH

Potrebna je rekonstrukcija tovarne • Borba še za boljše kvaliteto cementa • Zelja kolektiva: obnova tovarne: še več cementa in še več prispevka za našo skupnost • Trboveljski cementarji sledi v borbi za produkcijo in boljše življenje zgodbe dalmatinskih tovarnišev • Zaključna misel v bilki za čimvečjo proizvodnjo sivega zlata: trboveljsko Cementarno je treba rekonstruirati in modernizirati, kar bo pocenilo proizvodne stroške, omogočilo pridobitev večjih množin cementa, s tem pa bo tudi zagotovljeno delo in kruh delovnemu kolektivu • Surovin je dovolj, trboveljski cement pa je znan ne samo pri nas, ampak tudi izven meja naše domovine kot najboljši cement

### V BORBI ZA TONE CEMENTA

Cement in zopet cement: Trboveljski cement hočemo. — Potrebujemo visokovredni Portland cement. — tako in podobno se glase telefonska naročila, ki jih sprejema uprava Cementarne Trbovlje, tako se glase naročilnice, ki prihajajo druga za drugo. Težave nastajajo, kako vsem naročnikom ustreči, kako jih zadovoljiti, kajti tovarna je stara in ne zmaguje zahtevanih količin. Da bo cementa res dovolj, je potrebno trboveljsko Cementarno temeljito rekonstruirati in modernizirati. Se prej pa je potrebno, da se stare naprave v tovarni popravijo. Tako se je vodstvo Cementarne odločilo, da se takoj loti generalnega remonta tovarniških naprav, kakršnega doslej še ni bilo. Z deli so pričeli 1. aprila t. l. Najboljše moči v tovarni so prirediteli k tem popravilom, vse



poprej temeljito preštudirali do podrobnosti, pregledali, kaj vse je potrebno da bo operacija — generalni remont v tovarni res uspel tako, kot je nujno in da bo cementarna lahko dajala cement v ustrezni količini.

Da, vse je bilo treba natančno premisliti, kako bo ta remont potekal, da ne bo nobenih težav. Vsem tistim, ki se bodo pri tem odgovornem delu izredno izkazali, je zagotovljen poseben stimulans. — zaslužen deparna nagrada. Remont tovarne poteka v dveh delovnih izmenah vsak dan po 12 ur, za vsako izmeno pa sta določena po dva strokovnjaka. Tako imajo mojstri Vodšek, Ocepek, Bajda in Frankovič polne roke dela; zdaj tu zdaj tam — tu manjka to, tam spet ono, a na koncu je le vse v redu. — Ta doslej največji remont v Cementarni je bil res nujno potreben. Kruppova peč je stara 20 let in jo je treba popraviti — zakrpati. Pričeli so premisljivo, previdno. V cementarni

vlada sedaj tišina, kajti veljamska rotirna peč se ob času ne vrtil, toda na delu so skrbi in pridni delavci, ki opazijo vsako napako in vedo, kaj je treba storiti. Mnogo popravil bo treba opraviti, a že prve dni so ugotovili, da bo v peč nekatera mesta le še mogoče ohraniti brez krpanja. In že tu, so napravili prihranek 3 milijonov dinarjev. Dan za dnem ne-utrudno delajo in popravljajo, skrbe pa tudi, da kaj prihranijo, kjer so prihranki mogoči — skratka silno vestni so pri svojem delu, kar je o naših cementarjih splošno znano.

60.000 ALI 172.000 TON CEMENTA?

Letošnji družbeni plan trboveljske Cementarne nalaga proizvodnjo 105.000 ton cementa, vendar vsem naročlom tudi letos ne bo mogoče ustreči, kajti vzeti je treba v poštev, da je tovarna stara že preko 60 let, in da je obilo njenih na-

prev že davno dostajalo svoje-mu namenu. Če bi šlo tako še nekaj časa naprej, bi tovarni nekoga dne zmanjkalo sape — njena produkcija bi zdrknila na minimum. To je delalo delovnemu kolektivu Cementarne Trbovlje obilo skrbi, še več pa njenemu vodstvu. Končno bo pa le prišlo do prepotrebne obnove in modernizacije te tovarne, ki bo zmogla vsako leto večjo proizvodnjo leta 1962 pa celo še 172.000 ton cementa. Vsa sredstva za rekonstrukcijo tovarniških naprav je podjetje v glavnem zagotovilo iz lastnih fondov in to z odobritvijo dolgoročne kredita. Za obnovo bodo potrebni novi stroji in je na pristojnem mestu že vložen prošnja za njihov uvoz iz inozemstva — ali od firme Smidth iz Kopenhagne (Danska) ali pa iz tovarne Ansaldo (Italija). To vprašanje še ni rešeno. Boljše dobavne pogoje pa nudi danska tovarna. Seveda pa ne bo treba celotne opreme za tovarno uvoziti, kajti polovico od te bodo lahko izdelale domače tovarne. Procent celotne opreme znaša za naše tovarne 48 : 52 za uvoženo. V denarju je potrebno za uvožene stroje 582 milijonov dinarjev, za doma izdelane pa 531 milijonov.

### NOVA ŽIČNICA V RETJU — DELO DOMAČIH STROKOVNJAKOV

Z montažo nove žičnice do kamnoloma v Retju se je poglavitost dovoza cementarni potrebnega aparata povečala na 80 ton na uro. Tudi nova drobilna naprava v kamnolomu bo zmogla pripraviti potrebno množino zdrobljenega materiala. Obe napravi — žičnica in drobilnik — bosta zelo koristni in rentabilni, kar je pokazalo že dosedanje obratovanje. Obe novi napravi potrebujeta manj delovnih moči, ki pa jih podjetje ni odpuštilo, ampak prestavilo na druga delovišča. Prednost nove žičnice je nadalje v tem, da je morala stara žičnica obratovati v vseh treh izmenah, nova pa dela le v eni



DELOVNI KOLEKTIV CEMENTARNE TRBOVLJE IN INDUSTRIJE GRADBENEGA MATERIALA ZIDANI MOST-RADEČE ČESTITA VSEM USTVARJALCEM IN GRADITELJEM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE K PRAZNOVANJU 40-LETNICE USTANOVITVE KPJ IN K 1. MAJU!

izmeni. Na splošno obratuje nova žičnica dobro, vendar se se pokazale nekateri pomanjkljivosti. Tako bo treba na primer okrepiti razen konstrukcije na obratniški razkladnji postaji, nosilni stebri pa pokazujejo na terenu majhne premike. Te napake bo mogoče odstraniti brez ustavitve obratovanja. Geslo tovarne v letošnjem

letu in vse do dokončne rekonstrukcije cementarne je: zbrati vse sile za obnovo in modernizacijo tovarniških naprav, da bo proizvodnja cementarne v letu 1962 res tolikšna, kot je načrtano. S tem vzporedno pa bo zagotovljen obstoj tovarne in tudi pocenitev proizvodnih stroškov, prav tako pa eksistenca trboveljskih cementarjev, katerih standard se bo

# V BORBI ZA SIVO ZLATO

# Veliki načrti in naloge

Občinski ljudski odbor v Zagorju ob Savi je med prvimi občinskimi v ljubljanskem okraju sprejel družbeni plan in proračun za leto 1955. Ta pričakuje, da se bo družbeni bruto dohodek povečal na 4 milijarde 719 milijonov din ali za 7,9%, narodni dohodek pa na 2 milijardi 84 milijonov din ali za 5%. Povečan družbeni bruto dohodek in narodni dohodek bodo v občini dosegli z boljso izrabo obstoječih kapacitet, s sinuativnim nagrajevanjem, s svojimi organizacijsko dejno, z delnimi rekonstrukcijami v industriji in obrtništvu ter večkratnim nedeljskim obratovanjem zagorskega rudnika.

V industriji pričakuje, da se bo vrednost proizvodnje povečala za 9%, število zaposlenih delavcev pa samo za 1,5%. Predvsem bodo povečali proizvodnjo v Tovarni konfekcije in pienic in »Sava«, in to za 19%, ker ima podjetje še vedno obilo možnosti za razvoj. Rudnik pa bo povečal proizvodnjo premoga za 5%.

Predvideno bo znašala letos vrednost investicij 833 milijonov din. Splošni investicijski sklad pa bo znašal 60 navajamo v ilustraciji) 205.200.000 din.

Kmetijstvu posveča družbeni plan precejšnjo skrb. Težišče poljedelarske proizvodnje bo v boljšem delovanju kmetovalcev s kmetijskimi zadrugami, kar se bo odrazilo v živinoreji in poljedelstvu ter v povečanem uvajanju agrotehničnih ukrepov.

Tudi v obrti pričakujejo zvišanje proizvodnje in s tem povečanje bruto dohodka. V primerjavi z letom 1954 za 11%, število zaposlenih pa bo poraslo za 3%, vključno z novostanovljenimi obrtniki podjetji. V letošnjem letu je predvidena ustanovitev mehanične delavnice za splošna klučničarska in mehaničarska dela, popravilo motornih vozil, kot les itd. Nadalje ustanovitev kr-

palnice, likalnice in pralnice, avarnice za popravilo električnih aparatov in strojev. V načrtu pa je tudi formiranje proizvodnje posameznih sestavnih delov za električnoindustrijo. S tem se bo močno okrepila obrt socialističnega sektorja, za njega razvoj pa so stali pogojli, ker so poslovali prostori nacionalizirani.

V gostinstvu in turizmu računajo na povečanje prometa za 1%. To temelji predvsem na povečanem letnem prihodu in večji potrošnji brezakcijskih pijav ter boljši organizaciji gostinske mreže, ki se je v Zagorju s 1. februarjem t. l. združila v eno podjetje. Prav tako se bo letošnje leto poslovanje gostinskih obratov vskladilo z obsejem prometov.

Promet se bo po pričakovanju povečal na 32 milijonov din ali za 3,2%. Od celotnega dohodka bo odpadlo na tovarni promet 37%, na osebni pa 63%. Podjetje »Avto-prevoze« v Zagorju bo v letošnjem letu za izpopolnitev potniškega prometa kupilo 2 avtobusa v vrednosti 32 milijonov din.

Obseg gradbenih storitev se bo predvideno povečal letos za 20%. Prav tako se bo povečalo število zaposlenih za 10%, kar je nujno, ker se pri sedanjem številu zaposlenih obseg gradbenih storitev ne more bistveno povečati. Rudnik v Zagorju bo v prvi polovici letošnjega leta dogradil 2 stanovanjska bloka (1 na Polju, 1 v Borovniku), vsakega s 36 stanovanji v skupni vrednosti 160 milijonov din. Občinski ljudski odbor pa bo s investitorjima Industrijske rudarske sole in Industrijo gradbenega materiala prav tako gradil 36-stanovanjski blok.

Industrijska rudarska sola bo letos dogradila novo šolsko posteljo.

Letošnje leto bodo v Zagorju pričeli graditi novo osnovno šolo s 14 razredi v vrednosti 130.000.000 din — v Tirni nad Savo pa je prihodnje leto v načrtu gradnja nove šole z 1 učilnico in stanovanjem za učitelja. Tudi v Čemšenju so začeli z zidanjem nove štirikredne šole, z gradnjo pa bodo letos nadaljevali. — Odborena je v Zagorju tudi ustanovitev triletnje gospodinske šole, gradbeni načrti zanjo so naročeni,

investiralo iz svojih sredstev 2.500.000 din, če bo podjetje doobilo posojilo, pa se nadaljnjih 34 milijonov. V ostalem bodo v komunalni dejavnosti začeli z urejevanjem parkov, otroških igrišč, s preureditvijo in dopolnitvijo kanalizacijske mreže, z izgradnjo peskolovcev in čistilnih jaskov. Na cesti II. reda Grčar — Boršček bodo dokončno uredili in tlakovali pločnike. Da se odpravijo ozka grla v preskrbi z vodo, bodo urejali vodovodno omrežje. Iz sredstev vodnega sklada bodo letos pričeli regulirati potok Medljo. Stroški prve etape regulacije so preračunani na 23.350.000 din.

Za stanovanjske namene je z družbenim planom določeno 195 milijonov din. Računajo, da bodo s temi sredstvi letos dokončno uredili 3 stanovanjske bloke na 36 stanovanj, letos pa bodo začeli na novo graditi 3 stanovanjske bloke z enakim številom stanovanj in s primernimi lokali za usluženostne obrti.

Ob koncu omenimo še, da so proračunski dohodki in izdatki OZLO Zagorje za letos preračunani na 163.121.000 din.



TRBOVLJE

● Trbovlje. — Z rekonstrukcijo ceste Ljubljana—Celje—Maribor preko trojanskega klanca bo tudi avtobusni promet usmerjen na druge ceste. Tako bo trboveljski avtobus, ki vozi sedaj na progi Hrastnik—Trbovlje—Zagorje—Ljubljana, vozil v bodoče ne preko Trojan, ampak preko Vač na Hotič in od tam ob Savi proti Ljubljani. — Za to vožnjo je bil tudi kupljen nov avtobus TAM. In še to: avtobus na tej progi bo odhajal pol ure prej kot do sedaj, tako da bo iz Trbovelj odpeljal ob pol 7. uri.



stroški gradnje pa so preračunani na 80.000.000 din. V okviru športnega centra v Zagorju bodo začeli z gradnjo modernega kopališča.

Komunalna dejavnost v zagorski občini se širi. Povečanje števila zaposlenih narekuje razširitev novih uslužnostnih dejavnosti. Po družbenem planu bodo začeli z obširnimi komunalnimi deli na ureditvi električnega omrežja, kjer bo podjetje Elektro-Trbovlje

## Štafeta mladosti 1959

Ze dokaj pomladni nosijo plonirji, mladina in odrasli v vsej naši domovini štafete palice s pozdravi in voščili za rojstni dan našemu dragemu maršalu Titu.

Letos, ko proslavljamo 40-letnico KPJ in SKOJ, bo štafeta še posebno praznična. Štafeta, ki bo tekla skozi naše kraje, bo odšla na pot 21. aprila 1959 iz Ljutomerja. V noč od 21. do 22. aprila bo štafeta prenočila v Celju, od koder bo v sredo, 22. aprila, ob 6. uri jutraj stekla proti zasavskemu kraju. Predstavniki Okrajne zveze »Partizan« in občine Hrastnik jo bodo na meji občin Rimske Toplice in Hrastnik prevzeli ob 7.20, v Zidani most bo pritekla ob 7.44, a v Hrastnik ob 8.28, nakar bo po 10-minutnem postanku tekla do vasi Marko, kjer jo bodo ob 9. uri dopolndne prevzeli Trboveljčani in jo ponestli na Cebine, v kraj, kjer



POMLAD NA KALU

je bil pred 22 leti ustanovni kongres ZKS. S Cebin bo štafeta odrinila v Trbovlje, kjer bo ob 11.45 slovesen sprejem z godbo in pevskim zborom. Ob 12. uri bo štafeta odhitela proti Zagorju in prispela h Grčarju ob 12.30. Po kratkem postanku bo štafeta krenila dalje po zagorski in Izoski dolini do Vač, kjer jo bodo ob 13.48 prevzeli predstavniki občine Litija. Iz Litije, kamor bo prispela ob 14.12, bo štafeta tekla dalje proti Ljubljani.

Poseben poudarek je dan štafeti s tem, da bo letos tekla na Cebine, v zgodovinski kraj, kjer so se leta 1937 sešli naši vodilni: komunisti k ustanovitvi KPS.

Pričakujemo, da se bodo prebivalci vseh naših zasavskih krajev — kakor doslej vsako leto — v velikem številu udeležili praznovanja, kjer bo štafeta imela svoj postanek, in s tem pokazali svojo vdanost in hvaležnost veljemu sinu naše domovine.

## BREŽICE

● Brežice, 13. aprila. — Ljudski poslanec republiške skupščine in sekretar GO SZDL Slovenije, tov. Kimovec Franc, Ziga, je imel v ponedeljek v domu JLA v Brežicah širše posvetovanje o krajevni problemih z vodilnimi predstavniki brežiške občine, člani upravnih odborov in predsedniki delavskih svetov, direktorji podjetij in drugimi. Tovariš Kimovec je navzočim obrazložil našo gospodarsko politiko in se dotaknil tudi tranzita in zunanje-političnih

problemov, govoril o XXI. kongresu KP SZ in o potovanju predsednika Tita po azijskih in afriških deželah.

### IZ STARE VASI

Obisk gledališčnikov — Prosvetno društvo iz Artič je gostovalo 12. aprila v združnem domu na Bizeljskem z opereto »Habakuk«. Prireditev je ob polni dvorani odlično uspela. Igralcem iz Artič želimo v kulturnoprosvetnem delu še obilo uspehov, želimo pa tudi, da bi nas še obiskali.

V Trbovljah je spet odprt Revirski muzej NOV

# DOKUMENTI GOVORE

Trboveljski muzej NOV, ki je za javnost spet pristopen, razpolaga s 737 predmeti. Od teh je razstavljeno 342 na ponoih in v vitrinah, ostali predmeti pa se hranijo še v depozju.

Razstavljeno gradivo v prvi sobi prikazuje borbeni delavski pokret pred vojno, brezposelnost in borbo za kruh, gladovno stavko rudarjev leta 1934. Lidija Štrajk leta 1939, napredno literaturo, ki je krepila borbenost v revirjih med obema vojnoma, proslave delavskih praznikov, kovačnico mladih ljudi v »Svobodie«, »Iskrie«, »Vesnic« in »Vzajemnosti«, preganjanje borcev za delavske pravice, Trboveljčane v Bilečah sredi pušk in bajonetov leta 1939—40, propad Orjune v Trbovljah, hram, ki je v njem našel zatočišče naš rojak tovariš Miha Marinko, maketo hiše na Cebinovem, kjer je bil 1. 1957 ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije, itd.

V naslednji sobi je prikazan prihod okupatorja v Trbovlje s Hitlerjevo zahtevo: »Machen sie mir das Land wieder deutsch!« (Napravite mi deželo zopet nemško) — kot da bi kdaj v zgodovini sploh bila naša zemlja nemška — in naš odgovor na ponemčevalne ukrepe, ki jih označujejo nemški preselitveni ukazi in razgласи, pripravljenost naših revirjev z označbo postojank partijskih organizacij. Slike, dokumenti in fotografije prikazujejo streljanje prvih talcev v Trbovljah ter mučenje narodnega heroja TONCKE CECEVE. Dokumentirane so naše prve akcije, napad na rudniško separacijo v Zagorju 3. avgusta 1941 in napad na Hrastnik 26. decembra 1941. V tretjem razstavnem prostoru je prikazana ustanovitev I. revirske čete NOV, slike borcev in njihovo orodje, smrt narodnega heroja LOJZETA HOH-KRAUTA, zatočišče prvih partizanov, nemški plakati in objave o streljanju naših ljudi, ciklostil, ki so ga uporabljali v tiskarni Lojzeta Hohkrauta in Marjetke na Kalu nad Trbovljami, partizanska literatura in razni zapiski, Slovenski poročevalci in drugi listi med vojno, rast ljudske oblasti v borbi, itd.

Razplamtitev narodnoosvobodilne borbe v revirjih in okolici je dokumentarno prikazana v četrti sobi. Tukaj so zbrane muzealije padlih in pozneje umrlih herojev. Lepo so urejeni življenjepisi padlih borcev in slike junakov iz naših revirjev.

Zbirka dokumentov iz revolucionarnega delavskega gibanja pred drugo svetovno vojno se še nadalje spopolnjuje. Ko bodo na razpolago potrebni prostori, bodo v Trbovljah ustanovili še Industrijski muzej za Rudnik, Cementarno, Elektranro, Strojno tovarno, itd.

Muzej NOV je odprt vsak ponedeljek in sredo od 8. do 13. ure, ob torkih in petkih pa od 14. do 18. ure. Zanimanje za ogled muzeja je pri nas in v Zasavju precej veliko. Pridno ga obiskuje zlasti šolska mladina v skupinah pod vodstvom učiteljev.

Ogled razstavljenih predmetov je brezplačen.

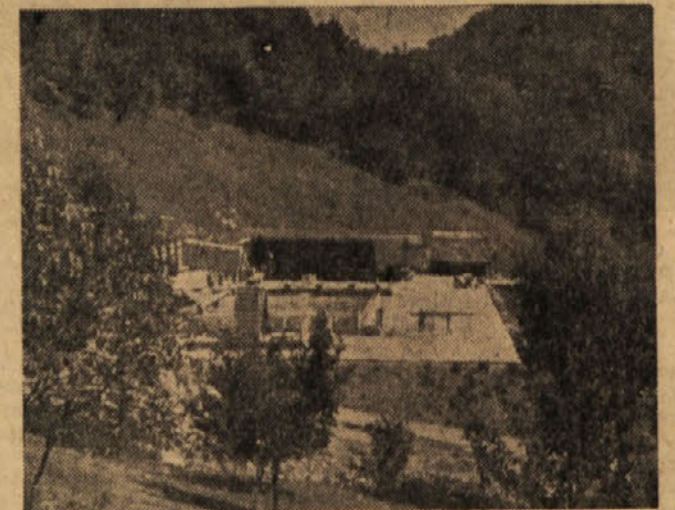
M. S.

## RADEŠKI PAPIRNICARJI:

# „Tako živimo!“



RADEŠKA PAPIRNICA ZAPOSLUJE TUDI PRECEJ ŽENA



CE VAS POLETI POT ZANESE V DOLINO SOPOTE, NE POZABITE OBISKATI PRIKUPNEGA KOPALIŠČA RADEŠKIH PAPIRNICARJEVI!

**DELOVNI KOLEKTIV PAPIRNICI RADEŠKE POSILJA OB 40-LETNICI KPJ VSEM DELOVNI KOLEKTIVOM BORBENE POZDRAVE**

Ste že kdaj slišali za odlično fotografski, heliografski, tehnični (kopirni) papir, teleprinter papir itd.? Izdeluje jih PAPIRNICA RADEŠKE, z njimi pa je prihranila naši domovini že dragocene devize, saj jih je morala dotlej izključno uvažati. Poidite z nami za hip na obisk v idilčno dolino Sopote, kjer že več kot dvesto let pojo papirni stroji, ob katerih se je izmenjalo že več rodov radeških papirnicarjev.

Mimogrede skočimo še v minulost, v čas ko okoli Papirnice še ni bilo tako kot je danes, ko so papirnicarji garali za druge in zelo malo dobili zase.

1944. leta so partizani napadli tovarno in jo onespobili za nadaljnje obratovanje. Ob osvoboditvi se je v opuščenih prostorih spet porodilo življenje. Bilo je polno naveda delovnega znanja, polno velikih načrtov, ki so rodili lep plod.

Osemdesetim tovarišem v tistem času so se pridružili v naslednjih letih novi radeški papirnicarji, število članov kolektiva se je povečalo na 300, proizvodnja pa se je potrojila. Radeška papirnica nas iz leta v leto navdušuje s svojim napredkom, s svojo skrbjo za delavce, da bi v starih prostorih zaživeli novo življenje.

Kaj smo hoteli zvedeti na našem zadnjem obisku? Predvsem nekaj več o ljudeh, ki so se v sopoški dolini povezali v močan delovni kolektiv, o njihovem življenju v tovarni in izven nje. Kje se najbolj kaže velika skrb papirnice zanje?

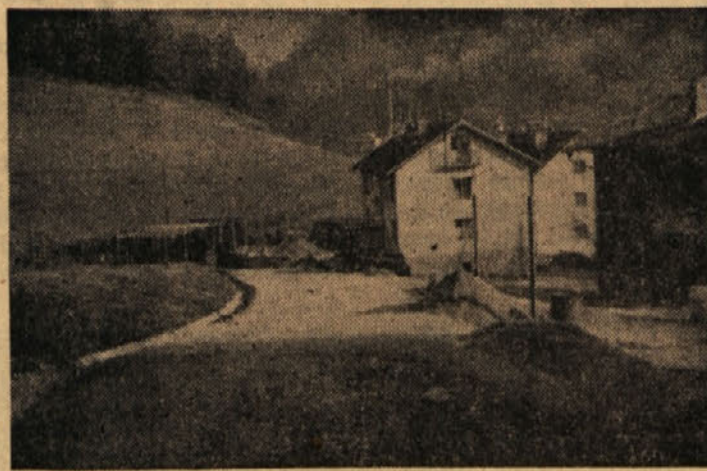
Dolga desetletja so si radeški papirnicarji pošteno brusili pete na poti na delo ali domov. Zdaj je že nekaj časa njihova »tradicionalna« nožna tura proč. Zato je poskrbel tovarniški avtobus.

V vzorni menzi dobe delavci za cenen denar izdaten obrok tople malice, z izgradnjo legega plavalnega bazena nad tovarno pa je bilo že pred nekaj leti poskrbljeno za njihovo »hladno zabavo« v vročih poletnih mesecih.

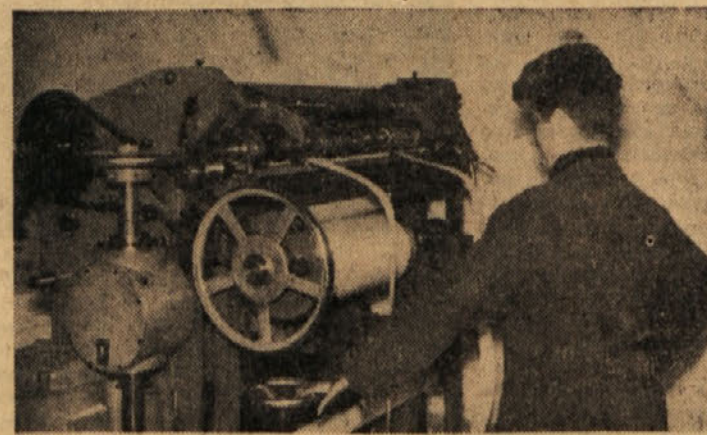
Tovarna je pred kratkim začela graditi nove strojne delavnice. Zdaj so te raztresene po starih hlevih in v drugih nemogočih prostorih, zato je razumljivo, da delovni pogoji niso bili najboljši.

V prostem času so radeški papirnicarji vneti planinci, člani DPD Svoboda, strelci in gasilci. Seveda pa se kot povsod — ogrevajo tudi za nogomet.

Če že naj posebej omenimo katero izmed društev, kjer se Papirnicani posebej uveljavljajo, potem ne smemo prezreti igralske družine Papirnice, ki deluje v okviru radeške Svobode. Društvo je v letih svojega obstoja, pa tudi v zadnjem času, uprizorilo že toliko zahtevnih in uspelih gledaliških del, da bi se z njimi upravičeno lahko pohvalila katerakoli večja gledališka družina.



PO VOJNI JE NEDALEČ OD TOVARNE ZRASLO NOVO STANOVANJSKO NASELJE, TUD OKOLI RAEŠKA PAPIRNICA POSTAVILA V PRIHODNJIH LETIH ŠE VEČ STANOVANJSKIH POSLOPIJ ZA SVOJE DELAVCE



METRI BELEGA, DRAGOCENEGA PAPIRJA



PREDSTAVLJAMO VAM IGRALCE GLEDALIŠKE SKUPINE RADEŠKE PAPIRNICI, KI DELUJE POD OKRILJEM RADEŠKE SVOBODE. GLEDALIŠČE SODI MED NAJDELAVNEJŠE DALEČ NAKOLI. NJEGOVE PRIREDEITVE PA SO NA DOSTOJNI KVALITETNI RAVNI.



